

Foto 1. selge silmalääts

Foto 2. silmaläätsse hägustumine

Foto 3. selge objektiiv

Foto 4. hägune objektiiv

KSA Silmakeskuse patsiendiinfo

Katarakt ehk hallkae

Mis on hallkae ehk katarakt?

Hallkae on silmaläätsse hägustumine. Seda saab võrrelda fotoaparaadi objektiiviga, mis on härgmatund või muutunud auru tõttu uduseks. Hallkae kohta on levinud palju väärarvamusi.

KSA Silmakeskus, Raua 36, Tallinn
KSA Tartu, Soola 8, Tartu

ksa :)
silmakeskus

Hallkae:

Ei ole silma kattev „kirme“
Ei ole põhjustatud silmade üleväsimusest
Ei levi ühest silmast teise
Ei põhjusta pöördumatut pimedust

Hallkae harilikud sümptomid on:

Valutu, hägune silmanägemine
Helkivus, valgustundlikkus
Sagedane prillitugevuse muutmine
Topeltnägemine ühe silmaga
Lugemiseks on vaja heledamat valgust
Vaegnägemine pimedas
Värvide tuhmumine või kollaseks muutumine.
Hägustumise suurus ja muster varieerub. Kui hallkae ei ole silmaläätse keskosa lähedal, siis ei pruugi selle olemasolu märgata.

Mis põhjustab hallkaed?

Kõige levinum hallkae tekkepõhjus on seotud silma vananemisega. Teised tekkepõhjused on:
Pärikkus
Tervislikud probleemid, näiteks diabeet
Silmavigastus
Ravimid, näiteks steroidid
Pikaajaline, mittekaitsitud päikesevalguses olemine
Eelnev silmaoperatsioon
Teadmata põhjused

Kuidas diagnoositakse hallkaed?

Põhjalik silmakontroll silmaarsti juures aitab avastada hallkae olemasolu ning ulatust ja lisaks ka teisi nägemise hägusust põhjustavaid olusid või sümptomeid. Lisaks hallkaele võib olla ka teisi põhjuseid silmanägemise nõrgenemiseks, eriti probleemid, mis on seotud võrkkesta või optilise närviga. Kui need probleemid esinevad, siis hallkae eemaldamine võib parandada silmanägemist, kuid täiuslik nägemine ei pruugi olla taastatav. Kui sellised sümptomid on tõsised, võib juhtuda, et hallkae eemaldamine ei aita silmanägemist enam taastada. Silmaarst saab öelda, kui suur on silmanägemise paranemise võimalus.

Kui kiiresti hallkae areneb?

Hallkae arenemise kiirus oleneb igal inimesel individuaalselt ning võib kummalgi silmal olla erinev. Enamik vananemisega seotud hallkae probleeme arenevad järk-järgult aastate jooksul. Teistel põhjustel tekkinud hallkae, eriti noorematel inimestel ja diabeetikutel, võib areneda väga kiiresti mõne kuu jooksul. Hallkae arenemise kiirust pole ühegi inimese juures võimalik täpselt ette ennustada.

Kuidas saab ravida hallkaed?

Operatsioon on ainus viis hallkae eemaldamiseks. Kui aga juhtub, et hallkae sümptomid on nõrgad, piisab vaid prilliklaaside vahetusest, et aidata mugavamini toime tulla. Ükski ravim, harjutus, dieedi täiendus või optiline seade ei ole ravinud või ennetanud hallkaed. Kaitse ülemäärase päikesevalguse eest võib aidata ennetada või aeglustab hallkae arengut. Sellist kaitset pakuvad päikeseprillid, mis kiirgavad tagasi ultraviolettkiirgust, või tavalised prillid, millel on selge, anti-ultraviolettkiirguse kate.

Millal peaks operatsioonile minema?

Hallkae eemaldamise operatsioonile peaks mõtlema, kui hallkae põhjustab silmanägemise halvenemist ja segades igapäevaseid tegevusi. Ei ole tõsi, et hallkae peab olema „küps“, et seda eemaldada. Hallkae eemaldamise operatsioonile peab minema, kui nägemisvajadus seda nõuab. Sa pead otsustama ise, kas su nägemine on piisavalt hea, et teha oma tööd ja sõita autoga turvaliselt, või kas sa saad mugavalt lugeda ja televiisorit vaadata. Kas sa näed piisavalt hästi, et tulla toime igapäevaste toimetustega, nagu söögitegemine, poes käimine, aiatööd või ilma raskusteta ravimite võtmine. Vastavalt sümptomitele otsustate oma oftalmoloogiga, millal on sobiv aeg operatsiooniks.

Hägustunud lääts

Kui hallkae tekib, muutub silmalääts uduseks. Valgus ei pääse läbi ning nägemine hägustub.

Mida võib oodata hallkae eemaldamise operatsioonist?

Igal aastal laseb Eestis üle 3 tuhande inimese teha endale hallkae eemaldamise operatsiooni ning 95% nendest operatsioonidest möödub komplikatsioonideta. Operatsiooni ajal, mis toimub ambulatoorse protseduurina kohaliku tuimestuse all olles, eemaldatakse udune lääts. Üldjuhul taastatakse loomuliku läätsse fokuseerimisjõud asendades see püsiva silmasisese läätsse implantaadi ehk tehisläätsuga. Silmakirurg viib operatsiooni läbi mikroskoobi, miniatuursete instrumentide ning muu kaasaegse tehnoloogia abil. Mõnel operatsiooni läbinud inimesel muutub loomulik kapsel, mis toetab silmasisest läätsse, uduseks. YAG-laseri abil see udune kapsel avatakse ning taastatakse normaalne nägemine. Vastavalt silmakirurgi soovitudele tuleb kasutada peale operatsiooni 1 nädala jooksul silmatilku. Operatsiooni läbi viinud kirurg kontrollib järgmisel päeval, kas silm paraneb korralikult.

Hallkae eemaldamise operatsioon on väga edukas protseduur. 95% juhtudest silmanägemine paraneb, kui ei teki probleeme sarvkestas, võrkkestas, optilises närvis või mõnes teises struktuuris. On tähtis aru saada, et komplikatsioonid võivad esineda operatsiooni ajal või peale operatsiooni, mõned isegi nii tõsised, et need võivad piirata silmanägemist. Kui peale operatsiooni esineb väiksemgi probleem, on soovitatav silmaarsti sellest koheselt teavitada.

Kokkuvõte

Hallkae on levinud põhjus vaegnägemisele, eriti eakamatel inimestel, kuid see on tänapäeval lihtsasti ravitav. Silmaarst ütleb, kas hallkae või mõni teine probleem on nägemise halvenemise põhjuseks ning kas hallkae eemaldamise operatsiooni on vajalik.